

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО ОЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Лисенчук Наталія Сергіївна

здобувач вищої освіти філологічного факультету
Національний авіаційний університет

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:

Сітко Алла Василівна

кандидат філологічних наук, доцент
Національний авіаційний університет

УКРАЇНА

Проблеми адекватного перекладу завжди відігравали чільне місце в лінгвістиці та теорії перекладу. Мова є не тільки засобом спілкування, а й засобом впливу на свідомість, а, отже, на поведінку людини. Справедливим вважаємо твердження про те, що для створення справді хорошого перекладу необхідно враховувати багато важливих факторів, серед яких синтаксичні займають провідне місце, оскільки найбільший комплекс граматичних проблем перекладу пов'язаний саме з розумінням синтаксичної структури та комунікативної семантики речень [3].

На сьогоднішній день виділенням основних відмінностей означення у мовах займається багато вчених. Основною проблемою їх виявлення вважаються нормативні норми та відмінні походження кожної з мов. Англійська та українська належать до різних мовних груп, крім того мають різну будову та форми вираження.

Незважаючи на те, що основні засоби вираження означення в англійській мові мають багато спільного з українською, проте все ж існують певні відмінності. Більшість з відмінних рис не становлять проблеми для того, хто вивчає мову, але потрібно про них знати, щоб уникнути інтерференції та правильно передавати інформацію з однієї мови іншою.

По-перше, в українській мові існує тенденція того, що означення виражається відносними прикметниками, в той час як в англійській мові означення виражається атрибутивними іменниками (tennis ball – тенісний м'яч, love story – любовна історія).

По-друге, в англійській мові відсутні присвійні прикметники, які, навпаки, дуже часто використовуються в українській мові. Тому, з метою їх вираження в англійській мові застосовуються іменники у присвійному відмінку чи прийменники з іменниками (мамин комп'ютер – mom`s computer чи computer of the mother, татові папери – dad`s papers чи papers of the dad).

Крім того, існує відмінність у вираженні означень, які вживаються в художній літературі. В англійській мові відсутні форми вираження емотивного чи експресивного позначення образів, на відміну від української, оскільки кожна мова має відмінні рівні будови та різні засоби вираження експресивності, через що, інколи, це може слугувати проблемою для перекладачів.

Специфіка художнього мовлення полягає в тому, що в мові художньої літератури використовуються елементи всіх стилів. Продукування якісного перекладу творів, призначених спеціально для дитячої та підліткової аудиторії, передбачає, в першу чергу, глибоке розуміння специфіки таких творів і їх цільової аудиторії [2].

У творі «Матильда» в оригіналі та перекладу використано багато епітетів, які підсилюють використання граматичних структур, виражених означеннями. То ж, провівши аналіз оригіналу тексту «Матильда» Р. Дала та його перекладу, виконаним українським перекладачем Віктором Морозовим за редакцією О. Негребецького та І. Малковича, можна зробити висновок, що у більшості прикладів перекладачами було застосовано трансформації під час перекладу, що спричинило набуття емотивного значення, наприклад: *Even when their own child is the most disgusting little blister you could ever imagine, they still think that he or she is wonderful* [4]. – *Їхнє дитя часом нагадує найогидніший пухир, а для них воно – чудове пречудове* [1].

Don't be silly! He robs with a deep breath! Miss Honey took a deep breath and let it out slowly [4]. – *Міс Гані набрала повні груди повітря й поволі його видихнула* [1].

В оригінальному творі Р. Дал використовує означення *wonderful*, проте у перекладі бачимо *чудове пречудове*, що свідчить про емотивність позначення образу. Крім того, з метою позначення експресивності можна побачити, що означення *silly* в оригіналі твору перекладено підметом, що також свідчить про специфіку перекладу художніх елементів шляхом заміни членів речення. Значні трансформації також спостерігаються під час перекладу поєднання означення та підмета *a deep breath* в оригіналі твору словосполученням *повні груди повітря*, використаним В. Морозовим.

Також проблеми у перекладі пов'язані зі ступенями порівняння прикметників, з підсиленням найвищим ступенем в українській мові та його відсутністю в англійській мові (щонайменший, якнайкращий). Проте їх можна виразити в англійській мові за допомогою таких підсилених часток як *really, extremely, greatly, barely* тощо, хоча, незважаючи на це, певне значення все ж буде втрачене.

Крім того, на відміну від української, означення в англійській мові не має узгодження з підметом, і в цьому сенсі наближається до мов зовсім іншого типу аглютинативних, наприклад тюркських мов, в яких відсутнє узгодження з іменником, що пояснює типологічний характер мови. Тим самим, в англійській мові, як і українській, означення, виражені прикметниками, які позначають ознаки, якості, або властивості предметів мають формально виражену категорію ступеня якості у порівняннях, що також певним чином впливає на переклад.

Таким чином, англійська та українська мови мають як спільні, так і відмінні риси у граматиці, а саме, на рівні морфології та синтаксису. Особливі труднощі для носіїв української мови у процесі вивчення англійської викликають лексико-семантичні відмінності, що ускладнюють задачу перекладача зуміти зберегти структуру оригіналу, його емотивність і психологізм та донести його до україномовного читача. Крім того, після аналізу оригіналу та перекладу твору «Матильда» можна стверджувати, що труднощі, які виникають у процесі

перекладу художньої літератури, визначаються самою специфікою художнього стилю, а саме, порівняно обмеженою кількістю експресивних висловлювань та здебільшого аналітичним характером англійської мови.

Список використаних джерел:

1. Дал, Р. (2011). Матильда Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА.
2. Данилюк Ю., Сітко А. (2018). Комунікативно-прагматичні аспекти перекладу художніх творів для дітей. *Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика: збірник наукових праць* / за заг. ред. А.Г. Гудманяна, С.І. Сидоренка. К.: Аграр Медіа Груп.
3. Сітко, А. В. (2011). Відтворення комунікативної семантики англійських інтерогативних конструкцій у перекладі(автореф. дисертації канд. філол. наук)
4. Dahl, R. (1996). *Matilda L: Puffin Books*.